

Sygn. akt II CKN 1088/98

W Y R O K

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 września 2000 r.

Sąd Najwyższy Izba Cywilna
w składzie następującym:

Przewodniczący: SSN – Zdzisław Świeboda (spraw.)

Sędziowie: SN – Iwona Koper

SN – Mirosława Wysocka

Protokolant: Elżbieta Chojnacka

po rozpoznaniu w dniu 13 września 2000 r.

na rozprawie sprawy z powództwa W. W.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prokuratorze Okręgowej w Ł.

o zapłatę

na skutek kasacji powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 22 września 1998 r., sygn. akt I ACa [...]

oddala kasację.

U Z A S A D N I E N I E

Wyrokiem z dnia 22 września 1998 r. Sąd Apelacyjny w [...] oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Wojewódzkiego w Ł. z dnia 17 czerwca 1998 r., którym tenże Sąd oddalił powództwo o zasądzenie od Skarbu Państwa - Prokuratury Okręgowej w Ł. kwoty 39.310 zł z odsetkami. Sąd Apelacyjny podzielił ustalenia Sądu Wojewódzkiego, iż powód zakupił w 1994 r. w [...] „A.” obligacje na kwotę 31.000 zł z terminem wykupu w dniu 20 czerwca 1995 r. wraz z odsetkami. Na skutek zawiadomienia Komisji Papierów Wartościowych w dniu 26 września 1994 r. Prokuratura Rejonowa w Ł. wszczęła dochodzenie w sprawie nielegalnego wyemitowania papierów wartościowych w postaci obligacji przez Spółkę „A.”, a w dniu 6 kwietnia ta sama Prokuratura wszczęła śledztwo w sprawie prowadzenia przez spółkę „A.” działalności gospodarczej sprzecznej z prawem. Tegoż dnia Prokurator postawił ten sam zarzut prezesowi Spółki „A.” D. S.-W.. Wreszcie 6 września 1996 r. Prokuratura Wojewódzki w Ł. zabezpieczyła na mieniu podejrzanej D. S.-W. grożącą jej karę grzywny oraz roszczenie o naprawienie szkody, wyrządzonej w mieniu osób fizycznych przez zajęcie nieruchomości, wynagrodzenia za pracę i ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości dłużniczki. W dniu 19 września 1996 r. Komornik dokonał zleconych czynności egzekucyjnych.

Sąd Apelacyjny stanął na stanowisku, że w sprawie brak podstaw odpowiedzialności Skarbu Państwa - Prokuratury Okręgowej w Ł. z art. 417 kc., bowiem przeprowadzała ona czynności procesowe bez żadnej opieszałości. Przede wszystkim nie można jej przypisać winy, zaś kwotę będzie można dopiero określić po ukończeniu postępowania karnego.

W kasacji opartej na obu podstawach przewidzianych w art. 393¹ kpc powód wnosi o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa

lub o uchylenie go i o przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżący zarzucił naruszenie przepisów art. 328 § 2 w związku z art. 229, 233 § 1 w związku z art. 391 kpc i art. 316 i 382 kpc mające istotny wpływ na wynik sprawy oraz przepisów art. 417 kc w związku z art. 2 i 3 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz.U. z 1994 r. Nr 19, poz. 70 ze zm.).

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Artykuł 417 kc normuje przesłanki ogólne odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych przy wykonywaniu powierzonych im czynności. Ustawodawca potraktował odpowiedzialność Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy państwowych jako odrębny w systematyce czynów niedozwolonych rodzaj odpowiedzialności, unormowany w oddzielnych przepisach. Przy tej podstawie odpowiedzialności zasadą jest wina funkcjonariuszy jako jej niezbędna przesłanka. Obok tej przesłanki są jeszcze dalsze, a mianowicie: wyrządzenie szkody przez funkcjonariusza państwowego w rozumieniu § 2 art. 417, normalny związek przyczynowy między działaniem lub zaniechaniem funkcjonariusza a wyrządzoną szkodą oraz wyrządzenie szkody przy wykonywaniu powierzonych funkcjonariuszowi czynności.

Sąd Apelacyjny niewadliwie ustalił, że Prokuratura czynności dochodzeniowe śledcze podjęła niezwłocznie po otrzymaniu zawiadomienia z Komisji Papierów Wartościowych o wyemitowaniu przez Spółkę „A.” obligacji bez wymaganego zezwolenia i sprzedaży tych obligacji. W miarę gromadzenia materiału dowodowego Prokuratura przekształciła prowadzone dochodzenie w śledztwo własne. Zakres tego śledztwa poszerzał się na skutek zebrania dodatkowych dowodów uzasadniających postawienie dalszych zarzutów prezesowi [...] „A.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. Prokuratura zabezpieczyła na mieniu prezesa zarządu Spółki D. S.-W. grożącą jej karę grzywny oraz roszczenie o naprawienie szkody

wyrządzonej w mieniu osób fizycznych przez zajęcie nieruchomości, wynagrodzenia za pracę i ustanowienie hipoteki przymusowej na nieruchomości dłużniczki. Przesłane bez zwłoki postanowienie dotyczące zabezpieczenia komornikowi sądowemu było także bez zwłoki przez komornika wykonywane. Brak zatem jakiegś opieszałości w czynnościach dochodzeniowo-śledczych podejmowanych przeciwko prezesowi Zarządu Spółki i innym osobom związanych z tą sprawą.

Nie można podzielić zapatrywań powoda, że gdy Spółka „A.” reklamowała w środkach masowego przekazu w Ł. możliwość kupowania u niej obligacji, na wyemitowanie których nie miała zezwolenia Komisji Papierów Wartościowych, Prokuratura już wtedy powinna zainteresować się sprawą. Obecnie w środkach masowego przekazu pojawia się wiele reklam i trudno wymagać od Prokuratury, by każdą interesowała się, zwłaszcza jeżeli ona nie stwarza podejrzeń.

Sąd Apelacyjny nie uchybił wymienionym w kasacji przepisom prawa procesowego. Wnioski powoda o przeprowadzenie dalszych dowodów z zeznań świadków mogły być nie uwzględnione przez Sąd, bowiem istotną w sprawie okoliczność co do przebiegu czynności dochodzeniowo-śledczych Sądu ustalił na podstawie dowodu z dokumentacji, a mianowicie dołączonych kserokopii akt Prokuratury. Dlatego też kwestionowane stanowisko wyrażone przez Sąd, iż „relacje świadków nie miały dostatecznej mocy dowodowej z uwagi na brak znajomości realiów śledztwa, obowiązującej procedury postępowania i ograniczeń organów ścigania, rozmiarem materii sprawy” zasługuje na aprobatę. Prokuratura przeprowadziła dowód z zeznań dużej grupy osób pokrzywdzonych i na podstawie ich zeznań mogła formułować dalsze dodatkowe zarzuty przeciwko prezesowi zarządu spółki i innym osobom.

Prokuratura ma za zadanie „strzeżenie praworządności” - jak to w kasacji przytoczył powód, ale z tego, że podejmowane działania przez Prokuraturę nie doprowadziły do odzyskania przez powoda pieniędzy wydanych na kupno

wystawionych przez Spółkę obligacji, nie można wyprowadzać wniosku co do tego, że w konkretnej sprawie miały miejsce uchybienia Prokuratury. Jeżeli nawet po wszczęciu postępowania dowodowego jeszcze były wypadki sprzedaży przez spółkę obligacji, to okoliczność ta może mieć wpływ na ciężar gatunkowy stawianych prezesowi zarządu spółki i innym osobom zarzutów. Funkcjonariuszom Prokuratury nie można zatem przypisać winy.

Z tych przyczyn kasacja uległa oddaleniu (art. 393¹² kpc).

aw

jb.